

Forfatter: Palladius, Peder

Titel: Udrag fra Peder Palladius' Danske Skrifter

Citation: Palladius, Peder: "Peder Palladius' Danske Skrifter", i Palladius, Peder: *Peder Palladius' Danske Skrifter*, udg. af Lis Jacobsen , H.H. Thiele, 1911-1926, s. 69. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-palladius01val-shoot-idm140153320350512/facsimile.pdf> (tilgået 19. april 2024)

Anvendt udgave: Peder Palladius' Danske Skrifter

Sortalen.

Doctor Martinus Luther yncker alle
tro fromme Sogneprester oc predic-
kere Naade barmhertighed oc fred i
Jesu Christo vor Herre. 5

DEn arme elendige traang oc nød mand paa klaget/
som ieg nu nylige haffuer forfaret/ der ieg vor oc
saa en Visitator/ haffuer nød oc tuinget mig til ath
lade denne Catechismum eller Christelige lerdom i saadan en
liden slæt endfoldig form vdgaa. 10

Sielp Gud/ huilcken soer iammer ieg || saa/ ath den menige 20
mand fand aldelis intet aff den Christelige lerdom/ besynderlige
paa landz byerne/ oc huor ubeskielike oc wduelige gantske
maange Sogneprester ære til ath lære/ Oc de skulle dog alle
hede christne/ oc ære døbte/ oc nyde oc bruge de hellige Sacra- 15
mente/ de kunde dog huercken deris Pater noster/ ey heller
troen ey heller de .j. Gudz budord/ Men de lessue hen lige som
sæ oc wsfellige creature/ Oc nu Euangelium er kommet/
haffue de faastelige oc mesterlige lærde ath misbruge alt frihed.

O i Biscoper/ huad ville i dog endelige suare Christo? 20
ath i haffue saa skendelige ladet folkæt hen gaa/ oc icke beuist
eders embede ith øgeblick/ det i saa al wlycke/ i tuinge folkæt
til en part aff Sacramentet/ oc til eders menniskelige lerdom
oc || I føde dog intet effter om de kunde deris Pater noster/ Credo/ 25
de .j. Gudz budord/ eller nogit aff Gudz ord. O ve ve eder til
euigtid.

Der fore fiære herrer oc brødre som ere Sogneprester oc
Predicanter/ beder ieg eder for Gudz skyld/ ath i ville aff
hiertet vare paa eders embede/ oc forbarne eder offuer det
arme folkæt som eder er befalet/ oc hielpet oss ath indlære folkæt/ 30

oc besynderlige vngdommen denne lille Catechismum/ Oc
huem der icke bedre formaar/ tage sig denne taffle eller form
fore/ og den vdy for folkæt ord fra ord/ som her effter faar.

5 For det første/ skal Prediceren tage sig vare for athskillig
rept oc form/ i huilcken de .p. Gudz budord/ Troen/ Sader vor/
oc de hellige Sacramente ere vdsætte/ Men skal tage for sig
230 ith slag form/ oc derved bliffue/ Oc altid || driffue den samme/
ith aar som ith andet/ Thi det vnge oc wforstaandige folkæt
maa mand alt lære met ith slag tept oc en form/ Ellers vorde
10 de aldelis vilde/ oc intet kunde begribe/ naar mand i dag saa/
oc effter ith aar anderledis vil lære/ lige som mand vilde det
forbedre/ oc bliffuer dog der met spilt bode møde oc arbejde.

240 Dette haffue vore Fiære forfædre vel fornummet/ i det ath
de haffue altid brugit Sader vor/ Troen/ De .p. Gudz budord
15 vid en maade/ Der fore skulle wii oc saa lære vngt oc enfol-
digt folkæt saadanne stycke/ ath wii icke foruandle en staaffuelse/
eller holde dem fore oc regne op anderledis ith aar end ith
andet/ Der fore maa du vduelye dig en form/ huilcken du wilt/
oc bliff der vid altid/

245 Men naar du predicter for de || lerte oc forstaandige/ da
maa du beuise din konst oc giffue disse stycker fore saa herlige
oc saa mesterlige som du kant. Men hos det vnge folkæt skal
du bruge en euig maade oc form/ oc lære dem for det aller
første disse stycke/ som er de .p. Gudz budord/ Troen/ Sader
25 vor etc. her effter tepten ord fra ord/ ath de kunde det saa
telye effter dig oc lære vden ath.

Men dem som icke ville lære disse stycke/ skal mand sige
ath de forsuerye Christum/ oc ære icke Christne/ oc skulle icke
stædis ath gaa til Sacrament/ ey heller ath holde nogit barn
20 til dob oc Christendom/ eller bruge noget stycke aff den Christne
tribed/ men slæt skulle foruises hiem til Pauen oc hans Of-
ficial/ siden til dieffuelen selff. Der til met skulle oc forelderne
245 oc huffæderne || forbyude oc necte dem ath æde oc dricke oc
giffue dem til kende/ ath Sørsten vil lade driffue vdaff landet
35 saadanne haardnackede menniske.

Di end dog mand fand ingen tuinge til troen/ dog skal